

Redacția: Administrația
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Zehnari neînfrunzate nu se pri-
mesoc. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de abonații:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
Hedolff, Moser, Haasenstein & Vogler
(H. H. Moser), Henrich Schalek, Alois
Herold, M. Dokes, A. Oppelt, J. Dom-
nberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Weiss, Eckstein, Zornatz;
în Frankfurt: G. L. Domb; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonică pe o coloană 6 cr.
și 80 cr. simbru pentru a pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
sereă 10 cr. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în să-care d.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase lun
6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrația, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. s. 15
bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 253.

Brașov, Vineri, 15 (27) Noemvre.

1891.

Brașov, 14 Noemvre st. v.
Mai mulți dintre amicii și co-
respondenții fôiei noastre ne-au ru-
gat la diferite ocașii, ca să
luăm în colonele diarului nostru
inițiativa pentru înființarea unei
societăți de asigurare curată româ-
nesci, mai ales în contra pagu-
belor pricinuite prin nenorociri
elementare, cărora este atât de
multă espusă poporul nostru agri-
cultor.

Nu credem, că ar puté fi
trasă la îndoielă din partea cuiva
necesitatea înființării unei aseme-
nea societăți, căci din lipsa unei ast-
felu de instituțiuni naționale, tre-
bue să vedem în fiă-care an
enorme capitale românesce tre-
când în mâna unor societăți
străine.

Nu arare ori am primit plân-
geri în contra abuzurilor, ce se
comit din partea acestor socie-
tăți străine față cu poporul nos-
tru. În casuri de pagube adese-
ori estimatorii străini, copleșiți și
de antipatiă națională, sunt ne-
drepti față cu poporul român, care
în urma acésta séu că nu
primesce nici o despăgubire, séu
primesce o despăgubire de totu
neînsemnată și neechitabilă.

Imprejurarea acésta este și una
dintre cauzele de căpeteniă, pentru
cară vedem, că poporul nostru
atât de greu se familiarisază cu
aceste instituțiuni umanitare.

De sigur, altă atragere ar a-
vé poporul român și altmintre-
lea s'ar folosi elu de binefacerele
instituțiilor de asigurare, când
ar sci, că acestea sunt româ-
nesce, anume întemeiate pentru a
veni în ajutorul poporului nos-
tru, și când ar sci, că aceste in-
stituțiuni stau sub conducerea u-
noru bărbați, cară au inimă pen-
tru popor și pricepere pentru tre-
buițele lui.

Inițierea unei societăți de a-
sigurare românesce ar mai fi pen-

tru noi binefăcătoare și din acelu
punctu de vedere, că ar oferi pâne
unui număr anunitu de funcțio-
nari români, prin cară ni-s'ar mai
îmulți numărul elementelor nos-
tre culte și independente.

Dér credem, că este superflu
de a ne mai sili să arătăm ne-
cesitatea înființării unui institutu
de asigurare românesce, căci lipsa
acestui o simtu toți aceia dintre
noi, cară sciu ce importanță pôte
avé pentru țeranul român.

Rămâne numai să se constate,
dēcă ar fi rentabilă pentru întreprin-
dători înființarea unei astfelu
de societăți românesce și dēcă da,
să nu mai amănăm nimic, ci
să ne apucăm de lucru.

CRONICA POLITICĂ.

— 14 (26) Noemvre.

— O broșură publicată de curând
în capitala Belgiei și subscrisă de șeful
partidei conservătoare Woeste tracteză
importanta cestiune a neutralității Bel-
giei. În Franca, scrie Woeste, au ince-
put a se desvolta sentimente ostile
Belgiei. Belgia voescă adecă să întrețină
aceleși relații prietinesce cu Germania
ca și cu Franca, credința Francoiei însă
pare a fi, că ori-cine nu este cu ea, tre-
bue să fi împotriva ei. Regele, căruia
i s'a făcutu imputare că-și trage originea
dintr'o familiă germană n'a făcutu nici-
odată nimic ca să fi doveditu îndreptă-
țirea unei astfelu de imputări bănuitoare.
Regele a păstratu relațiile cele mai bune
cu suveranii și cu președinții cară s'au
urmat în Franca și la ori ce ocașie
a declarat, că n'a încheiatu nici unu
felu de tractatu secretu nici cu Germa-
nia, nici cu vr'o altă putere. Să aibă
ore acésta campaniă în contra Belgiei
scopulu de a ajunge la o ruptură pen-
tru ca în casu de rășboiu, Francesii să
pôtă pătrunde imediatu în Belgia și în
casu de rășboiu norocosu s'o anexeșe?
Guvernulu belgian ar fi în dreptu să cêră
în acésta privință lămuriri dela guver-
nulu francesu, ba să pretindă chiar o

desavuare formală. După părerea d-lui
Woeste, Franca e cu desăvârșire acoperi-
tă la granițele ei de Nordu de cătră
Belgia, așa că pôte să-și îndrepteze tôte
puterile sale spre alte puncte. Fôrte cu
de-amănuntulu se ocupă autorulu, din
punctu de vedere istoricu, de relațiile
cară au esistat dela anul 1830 încôce
între Franca și Belgia. Elu caută între-
altele, să combată afirmarea privitoare la
o scrisore adresată de Leopold alu II
împératului Wilhelm I după lupta dela
Sedan, scrisore de care s'a ocupat și
memoriele prințului de corônă Friederic,
susținându că textulu ei nu s'a publicat
esactu. Afară de aceea trebue să se
țină sémă de raporturile cară esistau at-
unci când s'a scris scrisorele lui Leopold.
Acésta aflase, că Benedetti presentase
contelului Bismark unu proiectu privitoru
la aneșuirea Belgiei de cătră Franca,
și era așa dér firescu ca regele să nu
rămână indiferentă față cu unu eveni-
mentu care depărta acea primejdiă și
întărea neutralitatea Belgiei. De alt-fel
însé regele a rămas și atunci cu desă-
vârșire consciu de datorile ce-i impunea
poziția neutrală a Belgiei. D. de Woeste
desminte însă cu hotărâre afirmația ce-
loru cară „și-au permis a dice”, că Leo-
pold ar fi felicitat pe regele Wilhelm
pentru nimicirea armatei francesce. Elu
observă mai departe, că Belgia, întărind
orașulu Lütich, a arătat lămuritu voi-
ința sa de a-și apăra granițele și împo-
triva năvălirii vecinului dela răsăritu și
numescă încă o dată tratatul secretu
cu Germania o curată nășcoire. Unu
ast-fel de tractatu de alt-fel nici n'ar
obliga pe Belgia; în acésta privință gu-
vernulu și camerele sunt de o părere.
În ce priveșce clausa secretă dela 1831,
după ce regele Belgienorū s'a pus în
înțelegere cu puterile garante asupra mē-
șurilor ce se cereau pentru susșinerea
fortărețelor sale, acésta pe de o parte
n'a fostu ratificată de camerele belgiane,
pe de altă parte clausa e nedreptă împo-
triva celoru cară ar voi să calce în
picioare neutralitatea Belgiei. La fine d.
Woeste combate cu energiă afirmarea,
că regele ar urmări o politică secretă

ală cărei scopu ar fi de a împinge țera,
împotriva voinței sale, la o dușmăniă cu
Franca. Cursa nu e deloc fină; inten-
ția este de a ne despărți regele de na-
țiune și în acéstu chipu a se slăbi și
unulu și cea-laltă. Belgia ar avé drep-
tulu să conteze pe spriginulu puterilor
garante și ori-cine să sciă, că Belgia e
hotărâtă a rămâne pentru totu-déuna
o națiune neaternată.

O cestiune grôznică.

Renumitul scriitoru rusu contele
Leo Tolstoi, a publicat unu articulu în
diarulu rusescu „Ruskija Wiedomosti”,
despre miseria în Rusia. În acéstu arti-
colu intitulat „O cestiune grôznică” se
întrebă autorulu, că ore Rusia are des-
tulă pâne, pentru ca să trăiescă poporați-
nea până la viitorea recoltă? Despre
acésta circula două versiuni: unu dicit,
că are, ér alții, că n'are. Ar fi o idee
înfricoșată, dēcă s'ar dovedi, că cei din-
tăi sunt în rătăcire. Urmarea ar fi: Pei-
rea de tôme a milioane de omeni, dér
mai înfricoșatū dintre tôte ar fi furia
ômenilor. Fômetea ce băntue acum în
Rusia e mai înfricoșată decâtu esundarea
Nevei la Petersburg, pentru că fômetea
amenință întrăga Rusia. Trebue să pre-
cumpănim bine, afirmarea unora, că
Rusia ar avé destulă pâne. După acé-
stea contele Tolstoi, continuă astfelu:

„Pericolulu, ce amenință Rusia, dēcă
nu are pâne în deajunsu, este atât de
înfricoșatū, încâtu fantasia nu e în
stare să-și represinte, ce ar fi, când lu-
crurile ar sta astfelu. Decă a se liniști
cineva prin afirmațiuni netemeinice, ar
fi o nebuniă, ar fi o crimă. Dér ore
esistă pentru Rusia unu asemenea peri-
colu? E probabilu ore, că pânea nu va
ajunge? Ca răspunsu la întrebarea acésta,
pôte servi următoarele precumpăniri. Mai
întău a cuprinsu fômetea a treia parte a
Rusiei, tocmai pe acea parte, care tot-
déuna a hrănit întrăga Rusia. Kaluga,
Tvorj, Mosova, tôte guvernamentele din
nordu, ba chiar și districtele în cară a
fostu o bună recoltă, nu s'au hrănit
nici când din propria loră recoltă ci,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(11)

Cerșitorea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm Hauff; trad. de Cornel Scurtu.
19

Iosefa apără în ochii lui Frôben în-
văluită de o aureolă de gloriă, fiindcă și
ea alegea pe același poetu, care-lu atră-
gea și pe elu. Ce e dreptu, elu trebuia
să-i vină în ajutoru, când îi cetea din
poesiile sublime ale lui Iean Paul, pen-
tru ca să-i esplice câte o idee mai grea
de înțelesu; dér ea cuprindea iute cu
mintea ei, tactulu ei naturalu și simțulu
ei delicatū o făcea să înțelégă multe,
mai înainte de a i-le esplica amiculu ei.

„Totuși”, dîse ea într'o dî, „zace o
lume întrăgă de idei în acéstu Hesperu!
Fiă-care sentimentu omenescu la bucurii
și durere, la amoru și tristeță zace
desmembratū înaintea noastră; când
noi absorbim mirosulu celu dulce alu
unei flori, elu scie să ne descrie părțile
ei interne, foile ei gingașe, polenulu ei
finu, fără ca să o desfacă, fără ca să-i
rupă foile. Căci eu cred, că acésta e
taina cea mare și nepetrusă a acéstu
măestru, că elu nu scrie ori ce senti-

mentu mai adencu, ci numai ilu arată,
dér totuși numai în modu fugitivu ilu
arată și ne face ca să vedem printr'unu
microscopu finu până în adenculu sufle-
tulu unu omu, unde se ivescū idei peste
idei și ochiulu, e surprinsu și încântatū
de creatura cea admirabilă, lăsă să-i pice
o lacrimă”.

— „D-ta”, răspuse ôșpele, „după
cum mi-se pare, ai spus în adevărū
secretulu séu. Mie, mărturisescū francu,
nu-mi e mai antipatiu în interiorulu su-
fletulu meu, decâtu silința vedită a unu
autoru, de a lămuri cetitorulu, ce a cu-
getatū și a simțitū ică și colo eroulū,
său eroina, séu chiar o a treia personă.
Dér poetulu nostru! Ce încântătoare, ce
bogată e aici invențiunea sa; noi trăim,
ne cugetăm și plângem involuntarū cu
Victor, ér obrăjii paliți ai Clotildei, jalea
ei fără de margini ne pătrunde mai ad-
dencu ca ori ce descriere și în amorulu
caldū și môle alu amanțiloru amū voi să
fimū o rază a sôrelui de sêră, care în-
câldeșce îmbrățișările lorū din frunțisū,
amū voi să fimū acea priveghiătoare,
care cântă cu vocea ei argință fericirea
lorū.”

— „E lucru ciudatū”, observă Io-
sefa, „firul acéstu romanu, séu mai
bine dîșu construcția lui ni-s'ar păré la
alte neinteresantū, ba chiar plictisitoru.
Șese copii perduți, schimbați și apoi re-
găsiți în locu de a face ca d. e. Wal-
ter Scott, care de regulă are numai unulu,
ba chiar și autorulu lui Valadmor în pa-
rodia sa se mulțamesce cu doi: o ti-
neră damă, care spre chinulu ei e iubită
de fratele séu, ea însă-și iubesc pe ami-
culu séu, o curte mică și simplă în Duo-
dej, o casă parochială plină de cloțani
și de copii și unu castelū, unde locuescū
ômeni nenobili; închipuescū aceste lu-
cruri obișnuite într'o seriă, atunci vei
avé unu romanu de alu nostru obiș-
nitu despre copii perduți etc. și nici
unū lucru tragicu, ca să mă esprimū
astfelu, decâtu dôră asasinarea lui Le
Beau prin pagiuļu de curte, séu finitulū
tragicu alu lordulu în actulu altu cince-
lea. Dér ce felu de vieță, ce lume de-
vine acésta, când acelu poetu o învêlue
cu mantaua sa de flori! Ce aerū plinu
de spiritū, mai sublimu și mai curatū, ca
ori ce lucru pământeanu, ne vine nouș
din iubirea venerabilă a lui Victor și a

Clotildei față de învățatorulu Emanuelu’
ce duiosă din decepțiunile unei vieți
sarbède, când Victor nu se înțelnesce cu
ființa aceea plăcută; ce voluptate în
fine, când sufletele lorū se contopescū în
amoru sub cerulu de nôpte și instelatū,
între durerele despărțirii!”

— „Da!” esclamă tînerulu; „poet-
ulu nostru e unu — mare artistu musicalu.
Elu are înaintea sa o temă vechiă, usată;
dér ținându cursulu cânteculu celui ve-
chiu, espune ideile într'unu modu, care
pare atât de surprinștoru, atât de
nou, încâtu noi uităm tema și ascultăm
numai la întorsăturile, în care trece
elū, în care urcă și coboră scara cerescă
a tonurilor, ca și unu ângeru, și ne
arată nouș în visu unu ceru deschisū și
plinu de fericire, pe când noi în reali-
tate stăm, pôte, ca și Iacobu, pe unu
așternutū tare. Odată devine môle ca
unū flautu, odată pătrunștoru ca o oboe,
odată plinu, ca și buciumulū din depăr-
tare, odată rêsună în tonu majestosu și
sublimu în basulu celu mai adencu, altă-
dată apare murmurându linu, ca și harpa
lui Eol, séu desfăcându-se în duiosă, ca
și tonurile unei armonice.”

totdeauna a trebuit să cumpere dela aceea, cari acum ei înșiși au trebuință de pâne străină. Dacă presupunem însă, că o persoană are lipsă de 10 puți de pâne și că numărul persoanelor bătute de fome e de 20 milioane (de și cifra acesta e calculată la 40 milioane) atunci rezultatul de 200 milioane puți de pâne nu e nici decum cantitatea, care e necesară pentru aprovizionarea populației. La acest număr trebuie adăuș și acela al districtelor, cari își luau pânea necesară tocmai din ținuturile actualmente bătute de fome, ceea ce la un loc face un număr de 400 milioane puți de pâne.

Réua recoltă a fost tocmai în ținutul cel mai fertil al Rusiei, care totdeauna a provădit cu pâne întreaga Rusie, și de aceea e foarte probabil, că toți voru avé lipsă de pâne. Al doilea motiv temeinic este, că statele vecine cu Rusia au fost de asemenea cercetate de o rea recoltă, și o mare cantitate de bucate a fost deja esportată afară de Rusia.

Al treilea motiv este, că în Rusia actualmente nu se mai află proviziuni de pâne vechiă. Rusia se află acum în pozițiunea, în care după tradițiunea biblică se afla Egiptul, totuși cu acea deosebire, că în Rusia n'a fost un Iosif prevădător, că în Rusia nimenea nu s'a gândit să aduce proviziuni și n'au fost omeni de ordine ca Iosif, din contră în Rusia a fost o mare crasă de bani — atât la guvernă, cât și la omeni privați. În cei 7 ani trecuți am avut destulă pâne, dér crisa de bani deveni din ce în ce mai mare și duse într'acolo, că în toamnă deja pânea întreagă era vândută. În anul de fomete 1840, erau în Rusia o mulțime de proviziuni de pâne; proprietarii, comercianții și chiar și țeranii aveau bogate proviziuni de pâne. Acum însă obiceiul acesta a eșit din modă și nicăiri nu sunt proviziuni de pâne. Aici zace al treilea motiv, că adevărat, pânea în anul acesta nu va ajunge. Dér nu numai atât, că lipsa de pâne e probabilă, totuși există multe note caracteristice, cari vorbesc pentru lipsa de pâne. Una dintre aceste note adevărate, că pe ce merge obvinu fenomene, cari dovevesc, că nu este de unde să se cumpere pâne. În districtul Dankowsk, unde mă aflu eu acum, nu se mai poate căpăta sêcară. Țeranul n'are de unde cumpăra făină. Eri am vădută doi țeran, cari au făcut o cale de 20 de verste rusești, au întrebat la toate morile, ca să cumpere doi puți de pâne, dér n'au aflat. Și aparițiunea acesta nu e singuratică, ci se repeșce în totu-deuna și în totu locu.

După aceea, dice Tolstoi, că în orașe ce e drept, se poate căpăta pâne, dér numai en gros, pe când vânzarea în detaliu e numai la țilele de țergu. Interdicerea esportului de cereale a încurcatu prețurile, făcându-le nestabile. Afară de acesta mai este și panica ce a cuprinsu societatea noastră, o panică care arată o frică înăbușită, care îi răpeșce omului facultatea de a judeca raționalu. Această panică își află expresiune și în dispozițiunea poporului. O mulțime de țeran alérgă la Moscova și la orașele mari, pentru ca să-și caute de lucru, dér se întorc acasă, fiind-că nu capătă de lucru. Tolstoi apelează la omeni învățați ai Rusiei, conjurându-i să caute mijloce pentru înlăturarea acestui inimiou, care amenință Rusia. Trebuie să se calculeze câtu trebuie pentru aprovizionarea celor bătuti de fome și de câte pâne dispune Rusia? Acesta trebuie să se scie esact, și nu în mod combinat, căci numai așa vom fi în stare să delăturăm panica, ce a cuprinsu societatea. Guvernul ar trebui să strângă aceste date, dér mai cu sémă persoane private constituite în comitet, să se îndeletnicescă să afle câtu pâne ne trebuie. Dacă vom afla că ne trebuie 50 ori 100 ba chiar și 200 milioane puți de pâne, acesta înoc nu trebuie să ne înspăimântă: fiind-că putem să cumpărăm această cantitate de pâne în America și să o plătim din visteria statului. În două sau trei săptămâni trebuie să scimă câtu pâne ne trebuie.

SCRIRILE ȚILEI.

— 14 (26) Noemvre.

Visita ministrilor unguresci la Brașov. Dintre ministrii, despre cari se scria, că voru visita orașul nostru în țilele aceste, după cum se comunică, va veni Dumineca viitoare numai ministru de agricultură contele Bethlen. Ministrul de comerț Baross va fi înlocuit prin secretarul său Bela Lucacs. S'au făcut mari pregătiri de primire din partea autorităților administrative și a populației sășeci. Românii nu voru lua parte nici de astădată la festivitățile aranjate în onora ministrului unguresc.

Moștenitorul tronului român. Principele Ferdinand a fost numit comandant al unei companii de vânători.

Din camera francesă. Deputatul Laur anunță o interpelare ministrului de externe Ribot, în care l'a întrebat, că ore există între Franța și Rusia unu tratat scris. Ribot răspunde, că elu refușă de a răspunde la această interpelațiune.

Grecii și Românii. Sub acestu titlu cetim în diarul german din Bucuresci „Rumän. Lloyd“: „În țilele din urmă au sosit aici doi Macedo-Români studenți ai facultății de medicină din Atena, pentru ca să-și continue studiile la universitatea română. E remarcabil că decanul facultății din Atena a desaprobatu acestu pasu al ambilor studenți și multă vreme a refușat să le de testimoniu de frecuentare.

Patinatul în școlile medii. Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a datu o ordinațiune către o parte dintre inspectorii supremi de școle, în care i provocă, ca să pretindă dela profesorii școlilor medii, ca aceștia să îndemne și să dedeș tinerimea la patinat în măsură mai mare, de cum s'a obiceiuit până acuma. O face acesta ministrul din considerațiuni de igienă.

Țarul ca filantrop. Din Petersburg se telegrafiază: Țarul a dispusu, ca să se împartă populației bătute de fomete suma de 50 milioane de ruble din capitalul imperial de apanage.

D. Majoru Coandă, fostu atașat militar la Paris și actualmente atașat pe lângă A. S. R. principele Ferdinand al României, a fost primitu în țilele aceste în audiență de d. Carnot, președintele republicii franceze.

Impăratul Jidanilor. În urma unor denunțări sosite din Viena, autoritățile superioare din guvernământul Varnei au ordonat să se facă perchișiune domiciliară la locuințele Jidanilor din orașul Chmelnik. Resultatul a fost, că gendarmii au aflatu pe la mai mult Jidan tablouri, în cari era reprezentat Hirsch, ér nedesubtu era scris: „Impăratul Jidanilor“. Toți jidanii, la cari s'au aflatu astfel de tablouri au fost arestați și trași în cercetare pentru crima de lesa majestate. S'a constatat însă, că tablourile au fost trimise dela Viena din partea unor necunoscuți, cu scopul anume de-a le face necăzu Jidanilor. Constatându-se acesta, Jidanii au fost liberați.

Poporațiunea Prusiei, după recensământul din 1 Decemvre 1890 este de 29,955,181 bărbați, între aceștia sunt socotiți și 292,173 soldați în activitate. Între populațiunea întreagă s'au aflatu 19,230,375 evanghelic, 10,252,807 catolic, 95,351 alți creștini, 372,058 Evrei și 4690 de altă confesiune necunoscută.

Arsă în biserică. În biserica Tivoli din Roma, s'a întâmplat o grăznică ne-

norocire. Țeranca Valentini în vârstă de 70 de ani a rămasă singură în biserică și mai târziu adormind i-s'a aprinsu hainele de cărbunii din vasul ce-lu luase, ca să se încălzească. Se pare că bătrâna și-a pierdut conștiința imediat. Clisierul află după o jumătate de oră strana în flăcări, ér cadavrul aprôpe carbonisat.

Diplomat. D-lu Davidu Radeșu, absolventu alu academiei silvanale din Semeș, la esamenul de stat ce s'a ținut în luna acesta la Budapesta, a obținut diploma deforestieru. D-sa este fiul repositului preot din Berivoiulu micu.

Iarnă în Rusia. Din Astrahan sosesco sciri, cari spun, că pe acolo e unu geru cumplit, din care causă întreaga comunicațiune atât pe Volga, cât și pe Marea Caspică e întreruptă. În Marea Caspică s'a întrerupt din causa înghețului.

Brașov, 13 (25) Noemvre a. c. „Tribuna“ din Sibiu n'are astempăr; nu se poate desbăra de relele sale deprinderi; se hrănesce din scandaluri și vrea să provôce scandaluri, continuând cu suspiciuni și clevetiri ei neîntemeiate.

Dér nu i-se mai prinde! Celu ce s'a făcutu odată, de două ori, de dece ori ridicul prin purtarea sa, nu mai poate pretinde să fiă luat în serios; precum acela, pe care l'au prins de ne-numerate ori cu minciuna, nu mai poate aștepta ca să-i mai credă cineva.

În numărul său dela 10/22 Noemvre a. c., în care cu totă desaprobară, ce a primitu din partea comitetului central electoral, scrie érași în contra președintelui lui, fără de a pute produce vre-o dovadă, „Tribuna“ se ocupă și de organul nostru, adresându-i cu îndatinita îngămare mai multe întrebări, unamăi „istetă“ decât cealaltă, dér tôte avându unul și acelaș scop de a trage la îndoală imparțialitatea noastră și lealitatea noastră față cu programul naționalu.

Suntem dispensați, credem, de-a mai intra în discuțiă serioasă cu „Tribuna“ asupra insinuărilor sale, mai ales după ce această foiă niciodată, de când există, n'a fost în stare să susțină o polemică serioasă cu noi și de câte ori am dojenit-o frășce și am tras-o la răspundere din punctu de ve-

— „O, cum îi mulțamesc“, dice Iosefa emoționată, „că elu ne împacă și vindecă ranele duișiei noastre! Ar fi statu în puterea sa, să facă pe Clotilda să piară în durerea unu amoru neîmpărtașit, înainte de morțea ei ar fi esclamat Victor: „Te iubiam mai mult decât pe ori cine“, și ar fi adormit suridându. Inchipuesce-ți nemărginita durere, amărăciunea față de sorțe, decât amă și vâdută pe acestu omeni perindu astfel, fără speranță, fără mângăiere! Dér nu ar fi fostu eu puțință; Victor n'ar fi iubit unu timp atât de îndelungat, s'ar fi datu Ioachimei său principesei, căci unu bărbat nu poate iubi multă vreme, decât amorul său nu e împărtașit!“

— „Creș în adevără acesta?“ răspunde Fröben: „O, câtu de puțin trebuie să ne cunoșci, ce ideă poți să faci despre noi, decât nu suntemu nici măcar în stare să avem curagiulu, ca în cursul acestei vieți scurte să rămănem credincioși, chiar fără ca să fim iubiți.“

— „Acesta o țină posibilă la femei.“ dice frumoșă damă; „amoru fără contra-amor e o mare nefericire, și femeile

sunt mai mult făcute pentru a suporta suferințe tainice o viață întreagă decât d-vastră. Unu bărbat ar arunca dela sine o astfel de măhnire, său o tristeță arđtore l'ar mistui!“

— „Nici una din două, — eu trăesc încă și iubesc“, dice Fröhen, uitându-se distras înainte sa.

— „Iubesc!“ esclamă Iosefa într'unu tonu atât de straniu, încâtu tinerul o privi cu spaimă; ea plecă ochii în jos și când întelni privirea lui, o adencă roșetă trecu peste fața ei, care însă curându deveni érași palidă.

— „Da“, dice elu, silindu-se să glumescă; „casul, ce l'ai suposat, e alu meu, și încă iubesc, poate mai liniștitu dér nu mai puțin ferbinte, ca în ziua înteu; iubesc fără speranță, căci dama inimei mele nu scie de iubirea mea, și cu tôte aceste, după cum veți, încă nu m'a omoritu tristeța.“

— „Și pot să sciu“, dice ea în modu familiar, dér după cum observă Fröben, cu voce tremurătoare, „poți să sciu cine e fericita?“

„Ah, veți, tocmai acesta e nefericirea, că eu nu sciu cine e ea, nu sciu

unde se află și cu tôte acestea o iubesc; ba, mă vei ține de unu alu doilea Don Chixote, când îți mărturisesc, că numai de câteva-ori am vădută în modu fugitiv, imi aducă aminte numai de unele trăsuri a feței ei, și eu cu tôte aceste umblu cutreerându prin lume pentru ca să o aflu, fiind că acasă n'am nici o odihnă.“

„Ciudat“, observă Iosefa, privindu-lu gânditoare, „ciudat; ce-i drept, eu imi pot închipui unu asemenea casu, dér cu tôte acestea d-ta faci o rară excepțiune, iubite Fröben: scii ore, că ești iubit? Că ore fata îți este credincioșă?“

„Nu sciu nimic despre acesta“, răspunde elu cu serioșitate și măhnire, „nu sciu nimic, decât că așa fi fericit, decât pe acea ființă așa pute numi-o a mea, dér sciu foarte bine, că poate pentru tot-deuna trebuie să renunț la ea și că nu voi fi nici-odată pe deplin fericit!“

Cu câtu mai rare-ori vorbea tinerul despre aceste sentimente, cu atât mai puternic ilu copleșiau în acestu momentu durerile amintirii de acele ore triste, și o duișă ilu cuprinsă, pe care

nu o mai putea suporta. Se ridică repede și plecă din foșor spre castelu. Dér Iosefa ilu privi cu unu amoru nemărginit, lacrimi după lacrimi isvorau de sub genele ei, ce tremurau, și ea, după ce acestea cădură ca unu șiroiu de pe frumoșă mână, se deșteptă din visurile ei. Și rușinată, ca și când ar fi comisă în taină vre-o greșelă, se înroși și-și acoperi cu batista ochii ei, ce o tradau.

20.

Preșicerea bătrânului mecanic se împlinise, căci în ultimele țile ale săptămănei erau gata mașinele mōrei cu abur. Baronulu, pe câtu a fost de supărat la început, pe atât de vesel era acum, vâdându-și încercarea sa încoronată cu succes: de bucuriă concediă pe bătrânulu mecanic și pe calfele sale, dându-le daruri bogate și invitase pe Duminecă pe toți vecinii săi din jur la o mică festivitate, pentru ca să inaugureze mōra. Ori câtu de vesel și fericit era elu în ziua acesta și câtu de bine primi elu pe numeroșii săi oșpeți, totuși nu scăpă din privirile pătrunzătoare ale lui Fröben, că elu chinu pe Iosefa cu felu de felu de porunci și dis-

dere alu intereselor generale naționale și a programului nostru național, de atâtea ori s'a datu îndreptu cu câte o nouă suspiționare și n'a primitu lupta pe față, la care a provocat'o „Gazeta“.

Dér credem, că ne va dispensa de-a ne mai ocupa seriosu de bălăcărițurile „Tribunei“ și publicul cetitoru, care scie ađi destul de bine cine sunt și ce valoréză aceia, căroră le este intru nimic a incurca și a compromite cu-o puerilă ușurință cele mai grave interese ale solidarității noastre naționale.

Décă totuși scriem astăzi aceste rânduri, o facem pentru aceia dintre cetitorii diareloru noastre românesce, cari după gradul lor de inteligență și de judecată nu-și pot da sémă de uneltirile pătimase ale „Tribunei“ și suntu inclinați a se lăsa amăgiți și a suge veninul neîncrederei, alu ureloru și alu patimelor personale, cu care-i adapă necurmatu acéstă foiă.

Acestora le dăcem: decă voiți să cunoșteți adevărul asupra atitudinii „Gazetei Transilvaniei“, întrebați pe aceia, cari cetesc organul nostru și urmăresc luptele și nisunfele noastre cu venita serioșitate. Ei v' voru constata, că insinuația de parțialitate în detrimentul intereselor noastre generale naționale, fiă față cu episcopul dela Arad, fiă față cu orice altu fruntaș alu neamului nostru, preotul ori mirénul, nu pôte provoca decât risul lor, ori în casul cel mai favorabilu pentru „Tribuna“, adēna loru părere de rēu asupra aberațiunilor ei.

Coloru nedumeriți în urma insinuațiunilor perfide ale „Tribunei“, fiăcare cetitoru diligentu alu foiței noastre le mai pôte constata și aceea, că, decă pentru „Tribuna“ patimele personale și pofta de răsbunare suntu unu elementu de viață, decă cei ce conduc ađi acestu diaru facu unu obiectu de speculă din scandalurile, ce le născocesc, le provocă și le cultivă, „Gazeta“ din contră riscă mai bine de a fi „prea serioșă“ și „mai puțin interesantă“ pentru acelu soiu de cetitori, cari se desfăteză cu scandaluri și certe pătimase personale decâtu să păsescă în urmele „Tribunei.“

Scopurile ce le urmăresce organul nostru de peste o jumătate de vécū suntu multu mai mărețe,

decātu ca să putem suferi, ca flamura lui să fiă mânăjită de patime josnice.

Dér noi nici că putem vedé chiamarea pressei noastre în aceea ca să combată cu patimă, să îngrésce și să huiduiescă cu ori ce prețu, chiar și luându refugiu la minciuni și esagerări, pe cutare archiereu séu truntașu mirénu, ori chiar pe toți dearindul.

Școlă importată de înaintemergătorii „Tribunei“, nu este școlă noastră națională ci este școlă declică și de răsbunare fanariotă. Pentru ca acēta miserabilă școlă să nu prindă rădăcină la noi vomu lupta cu totă energia și cu încordarea tuturor puteriloru noastre.

De aceea puțin ne importă supărarea „Tribunei“, că nu-i ținem isonul și că nu ne bucurăm de scirile sensaționale neadeverate, à la „comisarul consistorialu în cotețu“, ș. a. pe cari le colportéză ea, ca să potă cu atât mai multu striga în contra episcopului dela Arad, și pe cari apoi tot ea este silită a le desminți.

E ridicul decă tocmai „Tribuna“ se încumetă a ne da lecții cum să fim drepti și imparțiali! Mai bine s'ar cugeta seriosu asupra proverbului:

„Cu minciuna prânzești, dér de cinatū nu poți cina!“

Procesul în contra arhiepiscopului de Aix.

Din Paris se telegrafieză cu data de 24 Noemvre: Astăzi a început înaintea curții de apel pertractarea în contra arhiepiscopului de Aix, Gouthy-Soulard, din cauza scrisorei, ce a adresat'o acesta ministrului de culte Fallières, din incidentul peregrinagelor la Roma. Publică nu a fost mare. Auditorul 'lu forma mai cu sémă dame, preoți și advocați. Arhiepiscopul apărū însoțit de doi vicari. La intrarea sa în sală se ivi o mică demonstrațiune. Preoții, ce erau de față strigară „Trăiescă arhiepiscopul!“

Interogatoriul nu dură multu. Președintele începū cu întrebarea: „D-le arhiepiscop, ridică-te. Mărturisesc, că ai scris epistola incriminată în contra ministrului?“

Arhiepiscopul răspuse: „Epistola e scrisă de o altă mână, dér eu am scris'o! Apoi arhiepiscopul făcū o scurtă declarațiune, în care duse că nu e vinovat. Elu amintī volnicile sevērșite în Roma în contra peregriniloru, duse mai departe, că elu prin scrisorea sa n'a

atacat de locu pe ministrul de culte, ci și-a făcutu numai datoria și procederea sa a fostu încuviințată din partea episcopatului. Biserica catolică nu se luptă în contra nici unui guvern.

Procurorul general accentuă în vorbirea sa mai multe monumente interesante politice. Elu începū cu aceea, că arhiepiscopul e cu atât mai demn de pedepsă, cu câtu are să mulțămescă republicei totul. Elu e singurul membru alu episcopatului francesu, care din simplu preot a avansat la rangul de arhiepiscop și adevă la propria sa cerere și cu tôte aceste de repețite-ori a atacat elu republica. Nici unu altu episcop francesu n'a remonstrat atâtea în contra ministrului de culte, ca arhiepiscopul de Aix. Elu a scrisu acea epistolă vătămătoare. Casul acesta e cu atât mai grav, cu câtu s'a întâmplat îndată după evenimentele dela Kronstadt. Arhiepiscopul așadēră, în acelu momentu în care republica francesă a serbatu triumfū, a întunecat acelu triumfū, prin aceea, că a insultat guvernul și adevă într'unu casu, în care pe baza legeri datora ascultare față de ministrul de culte.

Apărătorul Boiffard pledéză pentru achitarea arhiepiscopului, dicensu că acesta în epistola sa n'a avut intențiunea ca să insulte pe ministrul de culte.

Arhiepiscopul Gouthy-Soulard a fostu condamnat la o amendă în bani de 3000 franci.

După aceea părăsi arhiepiscopul sala, sprijinit de cei doi vicari, și urmat de o mulțime de omeni. Când a ajunsu în stradă, fū întâmpinat de unii ce strigăte de „Trăiescă Gouthy-Soulard“ er de alții ce fluierătur și cu strigăte de: „Trăiescă republica!“

Literatură.

Invitare de prenumerațiune la opulă, „Datine și credințe populare“, ce se va pune sub tiparu în începutul anului 1892 și prin Augustu a. v. va fi gata, estindēndu-se cam pe 50 cōle tipărite, în activu mare. Opulă va fi împărțit în cinci părți, cuprindēndu în primele 2 părți mulțime de obiceiuri, credințe, legende, colinți, superstiții etc. În partea a 3-a: Omul dela nascere până la căsătoriă (105 pag. manuscris.) În partea a 4-a: Nunta românescă, (286 pag. manuscris și 200 ciumiluri). În partea a 5-a: Mōrtea cu tôte obiceiurile și credințele dela mōrte și înmormēntare. Opulă se va vinde cu 4 fl. (10 franci) — după tipărire, er abonat și plătit înainte va fi 3 fl. trimis la abonati franco, er pentru cei ce numai se voru insinua că-lu aboneză și l'orū plăti când voru scōte opulă dela postă, va costa 3 fl și speșele poștale — după depărtare — 40—50 cr. mai mult. Doritorii de a abona suntu rugați

a se insinua la Tipografia „Aurora“, în Gherla (Szamosujvár) celu multu până la anul nou românescu, avēndu a trimite acolo și banii. D-nii colectanți voru primi totu alu 10-lea esemplar gratisu.

Rodna-veche, Noemvre 1891.

Ioan Popu Reteganul.
invetatoru.

A apărut:

„Tocsinul poporelor.“ Tripla alianță față în față cu Alianța franco-rusă cu o critică la adresa d-lui E. de Cyon, autorul Rusiei Contemporane, — de George Marzescu, profesor de dreptu civilu la universitatea din Iași. Tipografia H. Goldner, Iași, strada primăriei Nr. 7. 1891. Formatu 8^o în 118 pagini.

Mihail Eminescu, studiu criticu. Blași, 1891. Tipografia Seminarului arhiepiscopesc. Formatu 8^o cu 213 pagini. Prețul 45 cr. séu 1 fro. 20 cm.

Logodnă. Din Câmpia ni-se anunță fidanțarea d-lui medicu de cercu Dr. Ioan Uilăcanu din Sănpetru de Câmpia cu stimabila d-ra Elena Moldovanu, fiica d-lui protopopu Ioan Moldovanu dela Cătina. — Adresămū tinerei părechī sincere felicitări!

DIVERSE.

Cinci-spre-zece ani în robia. În resbelul sērbo-turcu din 1876 Turcii au dus cu dēșii în robia mai multe sute de prizonieri, și pe lângă tōtă întrevinerea diplomației europene, totuși nu fură toți prizonierii eliberați. Cea mai mare parte din prizonierii creștini fură transportați în Asia mică, unde erau condamnați la muncă grea. Astfel în țilele acestea a sositu acasă în Ujița prizonierul sērbu Milanovic, căruia, după o robia de cinci-spre-zece ani, îi succese să scape cu fuga din Arabiseta. Nenoroitul prizonier-robū e ruptu de munca grea și acum nu mai înfățișeză pe soldatul vitezū; cu capul plecatu, gârbovit și bolnav a venit acasă la soția și la copiii săi, cari îl credeau de multu mortu în robia ori pe câmpul de luptă. Pressa sērbescă, care se ocupă viu cu acestu casu, provocă guvernul să ia măsurile de lipsă pe lângă guvernul turcescu, ca cetățenii sērbi osândiți la muncă grea în captivitatea turcescă, să fiă eliberați.

Complanșă unui profesor. Chemicul Thenard ținu o prelegere înaintea ducelui de Orleans despre chemia experimentală, în care elu, făcēndu o adēnoă reverință ducelui, duse: „Prin urmare aceste două gazuri voru avē onōrea de a se combina înaintea Altēței Vōștre regale!“

Cursul la bursa din Viena

din 25 Noemvre a. c. 1891

Renta de aur 4%	101.90
Renta de hartiă 5%	100.85
Imprumutul căilor ferate ungare	
aur	115.30
dto argint	97.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare [1-ma emisiune]	110.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostū ungare (3-a emisiune)	—
Bonuri rurale ungare	59.40
Bonuri croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	136.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	128.75
Renta de hartiă austriacă	90.10
Renta de argint austriacă	89.75
Renta de aur austriacă	107.60
Losuri din 1860	134.25
Acțiunile băncii austro-ungare	1003.—
Acțiunile băncii de creditu ungar.	306.25
Acțiunile băncii de creditu austr.	266.50
Galbeni împărătesci	5.61
Napoleon-d'or	9.36 1/2
Mărci 100 imp. germane	57.97 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	118.—

Proprietarū:

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorū responsabilū interimalū:

Gregoriu Maiorū.

pozițiunī, așa încātu ea nu-i putea face pe voiă. Aici trebuia să fiă în bucatăria, pentru ca să înbărbăteze pe servitori, ba chiar ea însăși să ajute; aci elu o ocărea, că de ce nu coboră treptele mai iute, pentru ca se primescă pe oșpeți; aci voia elu că așede masa în altu locu, aci voia să bea caféna în grădină, aci în salonu. Cu o răbdare āngerescă și cu o resignațiune, pe care nu o înțelegea omul, suporta ea tōte acestea. Ea era în totu locul și totuși afla unu momentu, ca să întrebe pe amicul ei, că penru ce tocmai astăzi e elu atât de trist; ea 'lu îmbărbăta să ia parte la a-oēta petrecere veselă.

Pe toți îi încōntă frumșeșea ei și dibăcia ei ca economă a casei; bărbății felicita pe baronul, că are o așa comoră în casa sa, și mai multe dintre damele bătrāne își esprimeau față de elu admirațiunea lorū asupra talentului ei la la economă și asupra spiritului de ordine alu tinerei femei. „Veđi tu“, șopti baronul lui Frōben, „veđi tu ce minuni face o disciplină, ca a mea? Astăzi sunt cu totul mulțămīt cu ea, decă îns eu nu m'aș fi interesatū în secretu de tōte aceste, cum ar sta astăzi economia mea?

Dér mergū lucrurile bine.“

Veselia generală și vinul ilu înveselea și pe Faldner și era timpul supremū, ca se ridice masa, căci elu și mai mult domni din vecinătate își permitau deja glume și alusiuși, cari ar fi vătămāt ori ce urechi delicate.

Plecarū apoi cu toții la mōra cea nouă; o inaugurară între glume și risete și se întōrseră erăși acasă și toți se uimiră de pregătirile, ce le făcuse Iosefa, care se afla în grădină. Ea îndrāsnișe, ca să facă unu foisoru spațiosu după planul ei propriu, felu de felu de rēcoriturī așteptau acolo pe oșpeți și lauda generală ce i-o aduceau toți, făcūră o minune: baronul nici nu se supăruse, că s'au întrebuintat brađi, pomi tineri pentru construirea foisorului, că s'a respinsu planul sēu de a se construi unu cortu de scānduri și covōre. Elu sārută pe femeia sa pe frunte și-i mulțami pentru plăcuta sa surprindere.

Se aședară cu toții în foisoru. Bărbății beau sdravēnu din vinul celu vohiu alu stăpānului casei, și îndată o veseliă generală cuprinse pe toți oșpeții. Iși petreceau cu joculari glumețe și când veselia bărbăților crescū și mai tare, nu

se refusau nici amanetele. Astfel se întâmplă, că la rescumpărarea unui amanetū, și Frōben trebui să-și rescumpere amanetul sēu printr'o pedepsă, și Iosefa, care avea să-i dicteze acēstă pedepsă 'i porunci să spună o istoriă adevērată din viața sa. Toți aplaudarū alegerea ei, și baronul bătea din palmi plinu de bucuriă de înțelepciunea femeii sale și când Frōben trāgāna și se gāndea, îi strigă acesta: „Ce, vrei să povestescū eu ceva din viața ta? Dōr istoria picantă despre fata dela Ponts des Arts?“

Frōben se înroși și se uită cam supărat la elu, dér societatea, care presimțea pōte unu secretu comicu, esclamă „Istoria despre fata, istoria despre Ponts des Arts!“ și pōte pentru ca să scape de indiscrețiunea amicului sēu, pe care vinul deja îl scōse dintre marginele obiceiuite, se hotărī să povestescă; baronul însă promise societății, că îndată ce povestitorul s'ar abate de la adevērul curatū, va da elu note la acēstă istoria oăci elu însuși a fostu de față la acēta.

(Va urma).

Cursulu pleței Brașov

din 26 Noemvre st. n. 1891.

Table with exchange rates for various currencies like Banconote românești, Argint românesc, etc.

cut, că comuna orășenească Brașov vooesce a clădi din susu de „Șanțu”, pe teritoriul propriu, o casă pentru fo-restieru cu trei odăi de locuită și cu dependentele corăspundătoare.

Planul și devisul, care s'a eva-luat pentru acăstă clădire cu 3520 fl. v. a., se pôte vedé la oficiulu fo-restieru în orele de oficiu. Intreprin-dătorii sê invită a'și ascerne la oficiulu fo-restieru orășeneșcu până la 8 De-cemvre a. c. ofertele loră provădute cu timbru de 50 cr. și cu vadiulu de 5%, adăogându totodată declararea, că con-dițiunile li suntă cunoscuté și oă suntă gata a se supune loră.

Brașov, 22 Noemvre 1891.

Oficiulu fo-restieru orășeneșcu.

Concursu.

Pentru întretinerea a 4 copii dela școlele medii române gr. or. din locu — adecă a Internatului Christurianu — cu cvartiră, costu, luminatū, spălatū și încălđitū, sê deschide concursu de îngrijitoru cu terminu de 10 zile dela prima publicare.

Condițiunile mai detailate sê potă afla la Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din locu.

Doritorii de a lua în îngrijire acăstă Internatū au sê înainteze recursele loră la comitetulu susu numitei bisericei.

712,3—3

Comitetulu parochialu.

PUBLICAȚIUNE

Conformu ordinului On. Magistratū orășeneșcu No. 12901/91, se face cunos-

F. SCHMIDT

LA „ANCORA DE AURU”

Tergulu inului Nr. 21,

recomandă depositulu sêu nou și fôrte bine asortatū cu tôte soiurile de

Mărfuri tricotate, ceaprazăria și căptușeli,

Giorapi de lână pentru bărbați, dame și copii, patentu și sadea împletiți în culori veritabile.

Tôte vesmintele numite Dr. Jaeger pentru bărbați, dame și copii în sistemul normalu și în imitațiune.

Fuste pentru dame și copii, talii tricotate, hăinuțe și costume pen-tru copii, fișu pentru dame și copii, mănuși de ernă, balu și glacé, tôte soiurile de bumbacuri și lânuri pentru împletită, getre (gamașe) pentru dame și copii s. a. m.

Cea mai mare alegere în rufăria albă și colorată.

Cravate bărbătesci după fasonul celu mai nou. Batiste curatū de inū și inū cu bumbac, corsete (mieder) pentru dame, precum și tôte celelalte articole de ceaprazăria și pentru căptușeli.

Șorțuri frumose și de fantasiă din lustre pentru dame și copii potrivite ca daru de Crăciunū cu prețurile cele mai eftine.

718,3—2

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiue inșe binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fâșia sub care au primitū țiarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, sê binevoiască a scrie adresa lămurțu și sê arate și posta ultimă.

Totodată facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, că mai avemū din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei”, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potă adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersulū trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Octomvre 1891.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), stations, and train times.